

عضو کار گروه جانمایی مفاهیم تأمین اجتماعی در کتب درسی

ضرورت آموزش مفاهیم رفاهی به دانش آموزان

با همکاری مؤسسه عالی پژوهش ضمن تشکیل کارگروهی ویژه و برگزاری جلسات مستمر، بررسی و شناسایی مفاهیم دیگری از حوزه بیمه و تأمین اجتماعی را با هدف درج در کتب درسی در دستور کار مجدد قرار داده است. آتی‌نو به منظور بررسی ضرورت‌ها و رویکردهای جدید در پیگیری جانمایی مفاهیم تأمین اجتماعی در کتب درسی آموزش و پرورش گفت‌وگویی با «آوات رضائیا»، از اعضای این کار گروه و کارشناس رصد و ارزیابی مؤسسه علمی پژوهش تأمین اجتماعی انجام داده که در ادامه می‌خوانید.

را با اشکال مختلف حمایت اجتماعی از جمله برنامه‌های تأمین اجتماعی آشنا کند. در این رویکرد مفهوم مسئولیت جمعی و نحوه همکاری جوامع برای حمایت از نیازمندان نیز آموزش داده می‌شود.

ارتقای مسئولیت شخصی از دیگر رویکردهاست. اینکه در کنار آموزش مفاهیم تأمین اجتماعی، مدارس ابتدایی باید مسئولیت شخصی و اهمیت مشارکت مثبت در جامعه را به دانش آموزان آموزش دهند. این موضوع می‌تواند شامل بحث در مورد توجه به اعمال خود، ابراز مهربانی و حمایت از دیگران باشد.

تبیین اهداف و مأموریت‌های تأمین اجتماعی یکی از مهمترین رویکردهایی می‌تواند باشد. دانش آموزان دوره ابتدایی باید با اهداف نظام‌های تأمین اجتماعی آشنا کنند. این آموزش‌ها می‌تواند شامل مباحثه در مورد ارائه حمایت مالی به افراد و خانواده‌ها در مواقع سختی اقتصادی، اطمینان از پوشش بهداشتی کافی و ارائه کمک به افراد دارای معلولیت یا بازنشستگان باشد.

همچنین مدارس ابتدایی باید مفاهیم اساسی اقتصادی مانند درک درآمد، هزینه، بودجه و نقش مالیات را در آموزش تأمین اجتماعی بگنجانند. این موضوع می‌تواند دانش آموزان را با درک گسترده‌تری از نحوه تأمین مالی و نگهداری برنامه‌های تأمین اجتماعی آشنا کند.

استفاده از فعالیت‌ها و بحث‌های جذاب نیز یکی از رویکردهای اثربخش است. آموزش دبستان اغلب شامل فعالیت‌های تعاملی، مانند بحث‌های گروهی، سناریوهای ایفای نقش یا پروژه‌های اجتماعی برای بررسی موضوع تأمین اجتماعی است. این فعالیت‌ها می‌توانند تفکر انتقادی، حل مسئله و مهارت‌های ایجاد همدلی را تشویق و به دانش آموزان اجازه می‌دهند تا چالش‌های پیش روی افراد متکی به تأمین اجتماعی را بهتر درک کنند.

آموزش مفاهیم تأمین اجتماعی در مدارس ابتدایی باید زمینه فرهنگی و تاریخی نظام‌های رفاه اجتماعی را نیز دربرگیرد. این موضوع می‌تواند شامل یادگیری در مورد توسعه سیاست‌های تأمین اجتماعی، مدافعان معروف تأمین اجتماعی یا تفاوت سیستم‌های تأمین اجتماعی در کشورهای مختلف باشد.

آموزش در مقطع ابتدایی باید دانش آموزان را با حقوق و مسئولیت‌های مرتبط با تأمین اجتماعی آشنا کند. این مورد می‌تواند شامل درک حقوق و مزایایی باشد که افراد مستحق آن هستند. همچنین مسئولیت‌هایی که افراد در مشارکت و حمایت از سیستم تأمین اجتماعی دارند. آگاهی بخشی نسبت به برخی نابرابری‌های اجتماعی یکی از این رویکردهایی می‌تواند باشد. در برنامه درسی دبستان ضروری است اطلاعاتی در مورد فقر، نابرابری‌های جهانی و نقش برنامه‌های تأمین اجتماعی در پرداختن به این مسائل گنجانده شود.

استفاده از ابزار مطالعات موردی و مثال‌های واقعی یکی دیگر از رویکردهای مؤثر در این زمینه است. مدارس ابتدایی باید از مثال‌های واقعی برای کمک به دانش آموزان در درک کاربردهای عملی تأمین اجتماعی استفاده کنند. شامل مواردی مانند بررسی سناریوهای خاص، بحث در مورد تأثیر تأمین اجتماعی بر افراد و خانواده‌ها و در نظر گرفتن مزایا و چالش‌های بالقوه سیستم‌های تأمین اجتماعی باشد.

علاوه بر این، آموزش تأمین اجتماعی در مدارس ابتدایی می‌تواند با آموزش اهمیت نقش دانش آموزان به عنوان اعضای جامعه، حس شهروندی فعال آنها را نیز تقویت کند. همچنین اهمیت مشارکت مدنی، حمایت از عدالت اجتماعی و مشارکت در فرایندهای دموکراتیک برای شکل دادن به سیاست‌های تأمین اجتماعی را در نظر آنها برجسته می‌کند.

آیا خانواده‌ها و با اجتماعات محلی می‌توانند در تثبیت مباحث آموزش تأمین اجتماعی در دانش آموزان اثرگذار باشند؟

به عقیده من، مدیران مدارس ابتدایی لازم است تا خانواده‌ها و اجتماعات محلی را در طرح‌های آموزشی تأمین اجتماعی مشارکت دهند. این امر می‌تواند شامل دعوت از سخنرانان مهمان، سازماندهی سفرهای میدانی به دفاتر تأمین اجتماعی یا سازمان‌های اجتماعی محلی یا تشویق دانش آموزان به انجام مصاحبه با افرادی باشد که از برنامه‌های تأمین اجتماعی بهره‌مند شده‌اند.

به یاد داشته باشیم رویکرد خاص به آموزش تأمین اجتماعی باید بر اساس سیاست‌های آموزشی، زمینه‌های فرهنگی و گروه سنی دانش آموزان متفاوت باشد. هدف مدارس ابتدایی، ارائه پایه‌ای از دانش و ارتقای توسعه مهارت‌های تفکر انتقادی است تا دانش آموزان بتوانند پایه‌های پیشرفت تحصیلی خود را برپا کنند.

تأمین اجتماعی در مدارس را در دستور کار قرار داده‌اند؟

آموزش تأمین اجتماعی در مدارس در سراسر اروپا متفاوت است. برخی کشورها مانند سوئد رویکردی جامع برای آموزش تأمین اجتماعی دارند که در آن دانش آموزان با سیستم تأمین اجتماعی کشور و نحوه عملکرد آن آشنا می‌شوند. در مقابل، کشورهای دیگر مانند بریتانیا، برنامه آموزشی رسمی تأمین اجتماعی در مدارس ندارند.

در آلمان، آموزش تأمین اجتماعی در برنامه درسی مدارس حرفه‌ای ادغام شده است. در این کشور دانش آموزان با سیستم بیمه اجتماعی کشور از جمله بیمه درمانی، بیمه بیکاری و

یک رکن مهم حمایتی برای احاد جامعه؛ به ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه مانند سالمندان و معلولان است. در حقیقت دانش آموزان با آموزش در مورد تأمین اجتماعی، اهمیت شهروندی و مسئولیت اجتماعی را بیشتر درک می‌کنند.

در سایه دستیابی به درک و فهم درست از تأمین اجتماعی، فرصتی برای مباحثه در مورد برخی از چالش‌های پیش روی سیستم‌های تأمین اجتماعی مانند تغییر جمعیت‌شناسی امید به زندگی طولانی‌تر و پایداری مالی ایجاد می‌شود و این مهم به دانش آموزان نوجوان کمک می‌کند تا دیدگاهی واقعی‌تر و متعادل‌تر در مورد نظام بیمه‌ای و رفاهی داشته باشند.

در کبین نسلی بودن و پیوستگی اجتماعی یکی دیگر از دلایل

آموزش مفاهیم تأمین اجتماعی به افزایش سواد مالی دانش آموزان کمک می‌کند. آنها می‌توانند عادات و اشکالی از مهارت‌های مدیریت مالی خود را تقویت کنند که برای زندگی شان مفید باشد. یادگیری مفاهیم این حوزه، اهمیت موضوع شهروندی را برجسته می‌کند. تأمین اجتماعی یک رکن مهم حمایتی برای احاد جامعه؛ به ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه مانند سالمندان و معلولان است. در حقیقت دانش آموزان با آموزش در مورد تأمین اجتماعی، اهمیت شهروندی و مسئولیت اجتماعی را بیشتر درک می‌کنند

طرح‌های بازنشستگی آشنایی شوند. آموزش تأمین اجتماعی در فرانسه نیز با تمرکز بر سیستم تأمین اجتماعی کشور و نحوه تأمین مالی آن در برنامه درسی مدارس قرار گرفته است.

در سوئد آموزش تأمین اجتماعی یک درس اجباری در سیستم آموزشی نیست. با این حال، برخی از مدارس دوره‌ها یا کارگاه‌های آموزشی را در مورد این موضوع به عنوان بخشی از برنامه درسی خود ارائه می‌دهند. علاوه بر این، آژانس بیمه اجتماعی سوئد اطلاعات و منابع آموزشی در مورد تأمین اجتماعی را برای عموم مردم از جمله دانش آموزان فراهم می‌کند.

در اسپانیا نیز آموزش تأمین اجتماعی بخشی از برنامه درسی اجباری در مدارس ابتدایی و متوسطه است. دانش آموزان با سیستم تأمین اجتماعی اسپانیا و حقوق و تعهدات شهروندان آشنایی شوند. هدف آموزش تأمین اجتماعی در اسپانیا افزایش آگاهی دانش آموزان در مورد این سیستم مهم و ترویج احساس مسئولیت مشترک نسبت به آینده است.

چه رویکردهایی باید با آموزش تأمین اجتماعی در مدارس کشور همراه شود؟

آموزش دبستانی‌ها باید بر اهمیت رفع نیازهای اساسی مانند غذا، سرپناه و مراقبت‌های بهداشتی تأکید کند. این موضوع می‌تواند به کودکان کمک کند تا مفهوم اساسی تأمین اجتماعی و نقش جامعه در حصول اطمینان از دسترسی همه به این نیازها را درک کنند.

ایجاد همدلی و تفاهم یکی از رویکردهایی می‌تواند باشد. آموزش دبستان اغلب بر توسعه همدلی و درک دیگران متمرکز است. این امر نیز می‌تواند شامل آموزش در مورد شرایط مختلف زندگی و تشویق دانش آموزان به در نظر گرفتن چالش‌های پیش روی افراد متکی به مزایا یا کمک‌های تأمین اجتماعی باشد.

«بررسی حمایت جامعه» یکی دیگر از رویکردهای آموزش در دبستان‌هاست. برنامه درسی مدارس ابتدایی باید دانش آموزان

اهمیت آموزش مفاهیم تأمین اجتماعی در مدارس است. این مهم به ترویج گفت‌وگوی بین نسل‌ها کمک می‌کند. همچنین درس‌های مربوط به تأمین اجتماعی می‌تواند بحث‌های جالبی را بین دانش آموزان والدین - پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها در مورد تجربیات آن‌ها با سیستم تأمین اجتماعی ایجاد کند و به دانش آموزان اجازه می‌دهد تا تجربیات کسانی که در حال حاضر یا نزدیک به دریافت مزایای تأمین اجتماعی هستند، بیاموزند. در نهایت، آموزش دانش آموزان در مورد تأمین اجتماعی به تشویق آن‌ها برای شرکت در مناظرات در مورد آینده تأمین اجتماعی کمک می‌کند. دانش آموزانی که در مورد نحوه عملکرد سیستم و چالش‌های آن آگاهی پیدا می‌کنند، برای ارائه اطلاعات در مورد اصلاحات بالقوه و مشارکت به عنوان رأی‌دهندگان آینده، مجهز تر خواهند بود.

آیا آموزش تأمین اجتماعی در قالب کتب درسی در دیگر کشورهای دنیا نیز دنبال می‌شود؟

آموزش تأمین اجتماعی در اروپا به طور معمول طیف گسترده‌ای از موضوعات مرتبط با سیستم‌های حمایت اجتماعی و رفاه را پوشش می‌دهد. برخی از رایج‌ترین موضوعات از جمله تاریخچه و تکامل سیستم‌های تأمین اجتماعی در اروپا، اصول حمایت و رفاه اجتماعی، انواع مختلف برنامه‌های تأمین اجتماعی (مانند بازنشستگی، از کار افتادگی، بیکاری، مراقبت‌های بهداشتی)، تأمین مالی سیستم‌های تأمین اجتماعی، نقش دولت و سایر ذی‌نفعان در تأمین امنیت اجتماعی، چالش‌های پیش روی سیستم‌های تأمین اجتماعی در اروپا، اهمیت تأمین اجتماعی در توزیع ثروت و کاهش فقر در برنامه درسی پوشش داده می‌شود.

به طور کلی، آموزش تأمین اجتماعی با هدف ارائه درک جامعی از سیستم‌های حمایت اجتماعی در اروپا و همچنین چالش‌ها و فرصت‌های مرتبط با این سیستم‌ها به دانش آموزان است.

کشورهای اروپایی با چه رویکردی آموزش

گفت‌وگو

سازمان تأمین اجتماعی طرح «جانمایی مفاهیم بیمه و تأمین اجتماعی در کتب درسی آموزش و پرورش» را با هدف فرهنگسازی و بالا بردن سطح دانش و آگاهی عمومی دانش آموزان؛ به ویژه نسل مولد و کارآفرین فردا، ترویج فرهنگ بیمه‌های اجتماعی، گسترش پوشش بیمه‌ای و توانمندسازی دانش آموزان جهت ایجاد مسئولیت اجتماعی از سال ۱۳۹۴ به صورت منسجم و مستمر پیگیری کرد. در ماه‌های اخیر معاونت فرهنگی، اجتماعی و امور استان‌های سازمان تأمین اجتماعی

مهمین داور

آغاز پیگیری اجرای طرح گنجانیدن مفاهیم تأمین اجتماعی توسط سازمان تأمین اجتماعی در کتب درسی مدارس به چه زمانی برمی‌گردد؟

ایده این طرح در دفتر امور فرهنگی و اجتماعی بیمه شدگان سازمان برای نخستین بار در سال ۱۳۸۴ کلید خورد. این دفتر به عنوان متولی اصلی طرح «جانمایی مفاهیم بیمه و تأمین اجتماعی در کتب درسی آموزش و پرورش» در آغاز راه با موانعی از جمله «سیاست تغییر ناپذیری پنج‌ساله مطالب و محتوای کتاب‌های درسی» مواجه شد.

بعدها این دفتر به معاونت تبدیل شد و در تداوم پیگیری اجرای این طرح، جلسات مشترکی با واحدهای مرتبط با تألیف کتب درسی در وزارت آموزش و پرورش برگزار کرد. پس از مشخص شدن چارچوب‌ها، مقرر شد از مقطع دبستان و همزمان نیز در مجله کمک آموزشی آنها نکات ساده‌ای در رابطه با تأمین اجتماعی افزوده شود که متأسفانه با تغییر مدیریت، قرار دادی در این زمینه منعقد نشد و این موضوع در سال ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ متوقف شد.

سال ۱۳۹۴ در زمان مدیریت مرحوم منصور اعتصامی در معاونت فرهنگی سازمان تأمین اجتماعی این موضوع مجدداً در دست پیگیری قرار گرفت و گزارش‌هایی از متون پیش آمده شده قبل در اختیار آنها گذاشته شد. پس از آن، کتابچه‌ای از مفاهیم به زبان ساده برای درج در کتب فارسی، اجتماعی و ریاضی پایه‌های دبستان، مجلدی نیز برای گنجانیدن این مفاهیم در کتب علوم اجتماعی مقطع راهنمایی و کتب دانش اجتماعی دبیرستان آماده و تدوین شد.

پس از چندین بار بازخوانی کتاب مورد نظر توسط بخش معاونت بیمه‌ای و معاونت فرهنگی و حقوقی، در نهایت نسخه نهایی کتاب و مجلد در اختیار سازمان آموزش و پرورش قرار گرفت. در ادامه نیز پس از پیگیری و برگزاری جلسات مختلف در آن زمان با گروه تألیف کتب درسی آموزش و پرورش، خوشبختانه در سال تحصیلی ۱۳۹۹ - ۱۳۹۸ برای نخستین بار مفاهیم بیمه و تأمین اجتماعی متناسب با موضوعات درسی مرتبط در کتاب‌های مطالعات اجتماعی پایه‌های سوم، چهارم، پنجم و ششم ابتدایی، کتاب‌های مطالعات اجتماعی پایه‌های اول، دوم و سوم دوره اول متوسطه و کتاب نگارش فارسی پایه هشتم دوره اول متوسطه درج شد.

در حال حاضر کار گروه جدیدی متشکل از نمایندگان معاونت فرهنگی و مؤسسه عالی پژوهش در نظر دارد به موازات برگزاری جلسات مستمری با کارشناسان و صاحب نظران بیمه‌ای و آموزشی ضمن احصاء مفاهیم ضروری، اقدامات لازم را در مسیر پیگیری درج آنها در کتب درسی در دستور کار قرار دهد.

چرا آموزش تأمین اجتماعی در مدارس حائز اهمیت است؟

این موضوع به چند دلیل اهمیت دارد. درج مفاهیم در کتب امکانی فراهم می‌آورد تا درک دانش آموزان از تأمین اجتماعی ارتقاء یافته و به آنها کمک می‌کند تا یک برنامه رفاهی بسیار مهم کشور را درک کنند. تأمین اجتماعی یکی از بزرگ‌ترین سیستم‌های عمومی در راستای تأمین امنیت مالی افراد مسن و ناتوان در تمامی نقاط جهان است. آموزش دانش آموزان در مورد نحوه عملکرد بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور و مزایای آن می‌تواند در آینده از آنها شهروندانی آگاه بسازد.

همچنین در سایه یادگیری مفاهیم بیمه‌ای بستر برنامه‌ریزی برای آینده برای دانش آموزان هموار می‌شود و آنان می‌توانند درک بهتری از نحوه برخورداری از تأمین اجتماعی، پس انداز و سرمایه‌گذاری برای بازنشستگی و در مجموع بر برنامه‌ریزی مالی بهتری برای آینده داشته باشند.

یکی دیگر از دلایل اهمیت این موضوع، آشنایی با حقایق است. شایعات و سوء تفاهم‌های زیادی در مورد تأمین اجتماعی وجود دارد. آموزش مفاهیم قطعا در کاهش سردرگمی، شایعات و افسانه‌سرایی در مورد تأمین اجتماعی تأثیر می‌گذارد و دانش آموزان یقین می‌یابند که مردم بر اساس اطلاعات دقیق تصمیم می‌گیرند.

آموزش مفاهیم تأمین اجتماعی به افزایش سواد مالی دانش آموزان کمک می‌کند. آنها می‌توانند عادات و اشکالی از مهارت‌های مدیریت مالی خود را تقویت کنند که برای زندگی‌شان مفید باشد. یادگیری مفاهیم این حوزه، اهمیت موضوع شهروندی را برجسته می‌کند. تأمین اجتماعی

یادداشت

لزوم آموزش مهمترین مفاهیم اجتماعی

جانمایی مفاهیم تأمین اجتماعی در کتب درسی موضوعی بسیار مهم و قابل اعتنا است. ما معتقدیم بسیاری از مسائل و مشکلاتی که امروز پیش روی در سازمان قرار گرفته، ناشی از عدم آموزش صحیح، ضعف ارتقای آگاهی و نهادینه‌سازی مفاهیم مهم در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، اخلاقی و... است.

تأمین اجتماعی حق هر فردی است که در جامعه زندگی می‌کند و قطعاً آشنایی دانش آموزان با این حق می‌تواند در آینده کاری آنان مؤثر باشد. آشنایی با تأمین اجتماعی در مواقع مختلف زندگی به کمک دانش آموزان می‌آید و در آنان آینده‌با درک بیشتری موضوعات مربوط به تأمین اجتماعی را بررسی خواهند کرد.

با تصویب قانون تأمین اجتماعی در سال ۱۳۵۴، این سازمان عملاً فعالیت خود را آغاز کرد، اما با وجود اینکه سازمانی مشارکتی از سوی کارگران، کارفرمایان و دولت است، جای خالی آموزش مفاهیم آن در کتب درسی دانش آموزان و دانش‌جویان مشهود بود.

سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌ای کشور از قبل تولد تا بعد از فوت با بیمه‌شدگان همراه است و خدمات مختلفی از جمله مزایای بازنشستگی، مستمری، درمان، بیمه بیکاری، غرامت ایام بیماری، از کار افتادگی و دیگر خدمات را ارائه می‌دهد. اما متأسفانه در کتب درسی مفاهیم آن درج نشده بود. بنابراین ضروری است دانش آموزان ابتدا با این سازمان بزرگ آشنا شوند؛ چرا که با ورود به عرصه کار قطعاً نیاز به آشنایی با این سازمان دارند. اگر افراد در دوران کودکی اهمیت بیمه پردازی و مزایای متعدد آن را به درستی درک کنند در آینده با به

بارنشینی دستاوردهای طرح جانمایی مفاهیم کمتر شاهد تبعات ناشی از خلاء آن از جمله فرار بیمه‌ای، استفاده‌های غیر حق و... در کشور خواهیم بود. معاونت فرهنگی، اجتماعی و امور استان‌های سازمان از سال ۱۳۹۵ پیگیری جانمایی مفاهیم تأمین اجتماعی در کتب درسی را با هدف نهادینه‌سازی فرهنگ بیمه‌ای در دانش آموزان در دستور کار قرار داد.

این معاونت با همکاری دفتر تألیف کتب درسی در سال‌های تحصیلی ۱۳۹۶ - ۱۳۹۵ و ۱۳۹۷ - ۱۳۹۶ اقدام به جانمایی مفاهیم بیمه و تأمین اجتماعی در کتب درسی رشته‌های فنی و حرفه‌ای و کار و دانش کرد.

البته به رغم اجرای سیاست عدم تغییر مطالب و محتوای طی پنج سال، بر اساس هماهنگی‌های به عمل آمده با دفتر تألیف کتاب‌های درسی دوره ابتدایی و متوسطه نظری و برگزاری چندین جلسه کارشناسی مشترک با کارشناسان و مؤلفان کتاب‌های درسی و سازمان تأمین اجتماعی با همدلی و مشارکت صمیمانه مسئولان وزارت آموزش و پرورش در سال تحصیلی ۱۳۹۷ - ۱۳۹۶ متناسب با موضوعات درسی مرتبط، مفاهیم بیمه و تأمین اجتماعی در ۹ عنوان کتاب درسی در قالب محتوای درسی رسمی شامل کتاب‌های درسی مطالعات اجتماعی دوره‌های ابتدایی، دوره اول متوسطه و دوره دوم متوسطه درج شده است.

بر این اساس، جانمایی مفاهیم مرتبط با تعریف بیمه، بیمه اجباری، بازنشستگی، بیکاری و از کار افتادگی در چهار صفحه از کتاب الزامات محیط کار مربوط به پایه یازدهم دوره دوم متوسطه شاخه فنی و حرفه‌ای کلیه رشته‌ها و جانمایی مفاهیم مرتبط با تأمین اجتماعی به صورت حل مسئله در کتاب حسابداری حقوق و دستمزد پایه یازدهم رشته حسابداری از جمله اقدامات صورت گرفته در این زمینه بود.

مفاهیم درج شده حداقل به مدت پنج سال در کتاب‌های درسی مذکور ماندگارند و هر سال حدود چهار میلیون دانش آموز دوره ابتدایی و سه میلیون نفر دانش آموز متوسطه با این مفاهیم آشنا می‌شوند. امیدواریم با تداوم ایجاد تعامل با دفتر تألیف کتب درسی وزارت آموزش و پرورش بتوانیم با درج مفاهیم و مطالب مفید بیشتر در کتب درسی هر چه بیشتر دانش آموزان عزیز را با مفاهیم و کارکردهای تأمین اجتماعی آشنا کنیم.